

Bestyrelsen og direktionen for
Spar Lolland A/S

22. oktober 2012

Ref. MAM

J.nr. 6245-0008

Regnskabskontrol af Spar Lolland A/S's årsrapport for 2011

Finanstilsynet har foretaget en delvis¹ regnskabskontrol af Spar Lolland A/S's årsrapport for 2011. Dette er sket som led i den kontrol af finansielle virksomheders års- og delårsrapporter, som Finanstilsynet udfører på Fondsrådets vegne i medfør af værdipapirhandelslovens § 83, stk. 2².

I forbindelse med inspektion af Spar Lolland A/S i februar 2012 anmodede Finanstilsynet om materiale vedrørende bankens gruppevise nedskrivninger og værdiforringelsestest af goodwill indregnet i forbindelse med bankens overtagelse af dele af EIK Bank Danmark 2010 A/S i 2011.

Finanstilsynet har i e-mail af 14. februar 2012 modtaget materiale vedrørende bankens gruppevise nedskrivninger, og har i e-mail af 8. marts 2012 modtaget materiale vedrørende bankens test af goodwill.

Finanstilsynet anmodede i brev af 30. maj 2012 Spar Lolland A/S om yderligere redegørelser vedrørende gruppevise nedskrivninger og goodwill relateret til EIK Bank Danmark 2010 A/S. Finanstilsynet har i brev af 20. juni 2012 modtaget bankens redegørelser og bemærkninger vedrørende de to forhold.

Endvidere har Finanstilsynet i brev af 13. juli 2012 anmodet om yderligere materiale og bemærkninger vedrørende goodwill og bankens udskudte skatteaktiv. Finanstilsynet har modtaget bankens svarbrev af 23. august 2012.

Finanstilsynet sendte i brev af 20. september 2012 udkast til afgørelse i høring. I den forbindelse afholdtes der den 27. september 2012

---

¹ Regnskabskontrollen har alene afdækket en afgrænset del af årsrapporten for 2011. Det skal derfor bemærkes, at gennemgangen af årsrapporten ikke kan anses for udtømmende.

² Bekendtgørelse af lov om værdipapirhandel m.v. nr. 855 af 17. august 2012

Sekretariat:

FINANSTILSYNET

Århusgade 110

2100 København Ø

Tlf 33 55 82 82

Fax 33 55 82 00

CVR-nr 10 59 81 84

finansstilsynet@ftnet.dk

www.finanstilsynet.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

telefonmøde med bankens og dennes eksterne revision. Finanstilsynet har endvidere modtaget bankens svarbreve af 5. oktober 2012 og 11. oktober 2012.

Spar Lolland A/S koncernregnskab er aflagt efter International Financial Reporting Standards (IFRS), som godkendt af EU og moderselskabsregnskabet er aflagt efter lov om finansiel virksomhed og bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter m.fl. (regnskabsbekendtgørelsen)³.

Årsrapporten for 2011 er revideret af PriceWaterhouseCoopers Statsautoriseret Revisionsaktieselskab og er påtegnet uden forbehold, men med følgende supplerende oplysning:

"Uden at tage forbehold for vores konklusion henleder vi opmærksomheden på note 33 i koncernregnskabet og note 31 i årsregnskabet, hvoraf fremgår, at ledelsen vurderer, at bankens kapital med den af ledelsen vedtagne og iværksatte handlingsplan til forøgelse af kapitalberedskabet er tilstrækkelig til dækning af bankens fremtidige drift, trods en fortsat høj kreditrisiko i bankens største engagementer. Koncernregnskabet og årsregnskabet aflægges således under forudsætning om tilstrækkelig kapital og fortsat drift. Såfremt handlingsplanen ikke gennemføres såvel beløbsmæssigt som tidsmæssigt, eller ledelsens resultatforventninger for 2012 ikke opfyldes i al væsentlighed, kan der være væsentlig usikkerhed om bankens muligheder for at fortsætte bankdriften".

Afgørelse

Det er Fondsrådets vurdering at Spar Lolland A/S' årsrapport for 2011 indeholder følgende fejl:

1. Spar Lolland A/S har i forbindelse med opkøbet af EIK Bank Danmark 2010 A/S indregnet 121 mio. kr. som en del af goodwill, selvom beløbet efter Fondsrådets vurdering skyldes tilkøbt indlånsoverskud, og fordelene herved opfylder betingelserne i IFRS 3, afsnit B31 og B34 for indregning som et immaterielt aktiv med bestemt levetid.
2. Spar Lolland A/S har i koncernregnskabet indregnet et udskudt skatteaktiv på 162 mio. kr. og i selskabsregnskabet indregnet et udskudt skatteaktiv på 178,5 mio. kr. på trods af, at banken ikke har tilstrækkelige skattepligtige midlertidige forskelle, som det fremførbare underskud kan modregnes med og på trods af, at der pr.

³ Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl., jf. bekendtgørelse nr. 1305 af 16. december 2008

31. december 2011 ikke forelå overbevisende dokumentation for, at der vil være tilstrækkelig fremtidig skattepligtig indkomst til, at de udskudte skatteaktiver vil kunne udnyttes. Denne dokumentation er en forudsætning for indregning jf. IAS 12, afsnit 35, når virksomheden for nylig har været tabsgivende og ikke har tilstrækkelige skattepligtige midlertidige forskelle, som det fremførbare underskud kan modregnes med.

Bankens halvårsrapport for 1. halvår 2012 er som følge heraf også fejlbehæftet.

Fondbrådet skal på den baggrund i medfør af § 197, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed⁴, jf. § 83, stk. 2, i lov om værdipapirhandel **påbyde** Spar Lolland A/S at udsende supplerende/korrigerende information til årsrapporten for 2011, der indeholder følgende:

1. En ændring af såvel koncern- som selskabsregnskabet, hvor de nævnte 121 mio. kr. ikke er indregnet som goodwill, men i stedet er indregnet som et immaterielt aktiv med bestemt levetid (en forøgelse af det immaterielle aktiv, som banken allerede har indregnet). Endvidere skal det immaterielle aktiv afskrives i henhold til bestemmelserne i IAS 38, afsnit 97.
2. En ændring af det indregnede udskudte skatteaktiv i såvel koncern- som selskabsregnskabet således, at det udskudte skatteaktiv på netto 162 mio. kr. i koncernregnskabet og 178,5 mio. kr. i selskabsregnskabet, hvis udnyttelse afhænger af fremtidig skattepligtig indkomst ikke indregnes.

Endvidere skal Fondbrådet i medfør af § 197, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, jf. § 83, stk. 2, i lov om værdipapirhandel **påbyde** Spar Lolland A/S at udsende supplerende/korrigerende information til halvårsrapporten for 1. halvår 2012, hvor halvårsrapporten er konsekvenstilrettet som følge af ovenstående.

I det omfang Fondbrådets påbud under punkt 1 giver anledning til en revurdering af værdien af fordelen ved indlånsoverskuddet, skal banken foretage den fornødne rettelse heraf i den korrigerende/supplerende information. Det er en forudsætning herfor, at banken indsender en ny opgørelse af værdien af indlånsoverskuddet samt kunderelationer i øvrigt samt beskrivelser af de anvendte forudsætninger til Finanstilsynet, og at Finanstilsynet finder, at det fremsendte sandsynliggør værdien af indlånsoverskuddet og fordelen ved udnyttelsen heraf.

---

⁴ Bekendtgørelse af lov om finansiel virksomhed m.v. nr. 705 af 25. juni 2012

Hvad angår påbud nr. 2 vil Fondsrådet tilsvarende, i det omfang banken kan fremlægge overbevisende dokumentation for, at dele af det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes inden for en periode på 3 – 5 år, kunne acceptere, at en sådan del af det udskudte skatteaktiv indregnes henholdsvis pr. 31. december 2011 og pr. 30. juni 2012, og at dette afspejles af den korrigerende/supplerende information. I forbindelse hermed skal banken tage stilling til, hvilken viden den havde på henholdsvis tidspunktet for sin godkendelse af henholdsvis årsrapporten og halvårsrapporten. Det er en forudsætning for ovenstående, at banken indsender budgetter samt beskrivelser af de anvendte forudsætninger til Finanstilsynet, og at Finanstilsynet finder, at det fremsendte udgør tilstrækkelig dokumentation for indregning af disse dele af skatteaktivet.

Af den supplerende/korrigerende information skal det fremgå, at de tidligere offentliggjorte års- og delårsrapporter indeholder fejl, hvorledes fejlene påvirker års- og delårsrapporterne, herunder års- og delårsrapporternes forskellige elementer, poster, noter m.v. samt at den supplerende/korrigerende information offentliggøres efter påbud fra Fondsrådet.

Bankens ledelse skal afgive en ledelsespåtegning omfattende den supplerende/korrigerende information, herunder oplyse hvorvidt den supplerende/korrigerende information er i overensstemmelse med Fondsrådets påbud. Den supplerende/korrigerende information til årsrapporten for 2011 skal revideres af bankens eksterne revisor.

I appendiks 1 fremgår minimums- og formkrav til den supplerende/korrigerende information.

Banken skal offentliggøre den supplerende/korrigerende information på samme måde, som årsrapporten for 2011 og halvårsrapporten for 1. halvår 2012 blev offentliggjort, herunder som selskabsmeddelelse og på bankens hjemmeside.

Endvidere skal den supplerende / korrigerende information indsendes til Finanstilsynet hurtigst muligt og senest den 31. oktober 2012.

Fondsrådet gør opmærksom på, at rådet har udsendt en vejledning om *"virkningen af Fondsrådets afgørelser om ændring af regnskabsinformation i års- og delårsrapporten"*⁵. Vejledningen kan findes på Fondsrådets hjemmeside, www.fondsraadet.dk.

Fondsrådet skal endvidere henlede bankens opmærksomhed på, at banken i henhold til § 27, stk. 1, i lov om værdipapirhandel mv. er

---

⁵ Vejledning nr. 41 af 23. maj 2011

forpligtet til at offentliggøre intern viden, jf. § 34, stk. 2, umiddelbart efter, at de pågældende forhold foreligger, eller den pågældende begivenhed er indtrådt, selv om forholdet eller begivenheden ikke er formaliseret. Betydelige ændringer i allerede offentliggjort intern viden skal ligeledes offentliggøres umiddelbart efter, at disse ændringer er indtrådt og gennem den samme kanal, som blev anvendt ved offentliggørelsen af den oprindelige information. Fondsrådet skal yderligere oplyse, at en udsteder i henhold til § 27, stk. 6, kan udsætte offentliggørelsen af intern viden, for ikke at skade sine berettigede interesser. Anvendelsen af denne bestemmelse forudsætter, at udsættelsen af informationen ikke vil vildlede offentligheden, og at det sikres, at denne viden behandles fortroligt. Hvis banken vælger at benytte § 27, stk. 6, skal der straks rettes henvendelse til Finanstilsynet.

Som Finanstilsynet tidligere har tilkendegivet, er bankens redegørelser vedrørende det ledelsesmæssige skøn på de gruppevis nedskrivninger taget til efterretning.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er modtaget, indbringes for Erhvervsankenævnet, Dahlerups Pakhus, Langelinie Allé 17, Postboks 2000, 2100 København Ø, jf. § 88, stk. 1, i lov om værdipapirhandel m.v.

Det følger af § 7 i bekendtgørelse om Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn, at det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet. Ved klager over forhold, der ikke vedrører klagerens aktuelle eller fremtidige erhvervsforhold, er gebyret dog 2.000 kr. Efter § 15, stk. 4, i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises.

Sagsfremstilling og vurdering

Gennemgang af konstaterede forhold

For overskuelighedens skyld er sagen for hvert punkt behandlet efter følgende opbygning:

- Sagsfremstilling
- Fondsrådets vurdering

Det retlige grundlag fremgår af appendiks 2.

Generelt

Sagsforløbet har været følgende:

Primo februar	Finanstilsynets inspektion i Spar Lolland A/S. Ved inspektionen blev der anmodet om materiale vedrørende bankens gruppevise nedskrivninger og værdiforringelsestest af goodwill relateret til EIK Bank Danmark 2010 A/S.
14. februar 2012	Finanstilsynet modtog ved e-mail materiale vedrørende bankens gruppevise nedskrivninger
8. marts 2012	Finanstilsynet modtog ved e-mail materiale vedrørende værdiforringelsestest af goodwill
30. maj 2012	Finanstilsynet anmodede om yderligere redegørelser vedrørende gruppevise nedskrivninger og værdiforringelsestest af goodwill
20. juni 2012	Banken indsendte svar på Finanstilsynets brev
13. juli 2012	Finanstilsynet anmodede om materiale og bemærkninger vedrørende værdiforringelsestest af goodwill og bankens udskudte skatteaktiv. Banken fik frist til den 13. august 2012
19. juli 2012	Banken anmodede om fristforlængelse til den 23. august 2012.
23. august 2012	Banken kommenterede på de anførte forhold
20. sept. 2012	Finanstilsynet sendte udkast til afgørelse i høring
27. sept. 2012	Afholdelse af telefonmøde med Spar Lolland og bankens eksterne revision
5. oktober 2012	Banken anmodede om Finanstilsynets stillingtagen til muligheden for, at foretage korrektionen af forholdene i kvartalsrapporten for 3. kvartal 2012 i stedet for i årsrapporten for 2011
10. oktober 2012	Finanstilsynet meddelte banken, at bankens forslåede løsning ikke kunne accepteres, da årsrapporten for 2011 samt halvårsrapporten for 1. halvår 2012 stadig ville være fejlbehæftet
11. oktober 2012	Banken fremsendte svar vedrørende høring over udkast til afgørelse

Forhold der vurderes som fejl:

1. Goodwill vedrørende overtagelsen af dele af EIK Bank Danmark 2010 A/S

Sagsfremstilling

Finanstilsynet modtog i e-mail af 8. marts 2012 materiale vedrørende bankens værdiforringelsestest af goodwill, indregnet i forbindelse med

bankens overtagelse af den sunde del af EIK Bank Danmark 2010 A/S i 2011.

Følgende fremgik af bankens ledelsesberetning i 2011 vedrørende opkøbet:

”Erhvervelsen omfattede bankens ca. 83.000 private kunder, inklusiv infrastruktur, kundesystemer og 82 medarbejdere. Forretningsomfanget i Eik Bank Danmark 2010 A/S bestod af et samlet indlån på 5,3 mia. kr., et samlet udlån på 2,4 mia. kr. samt kundedepoter for ca. 3,9 mia. kr. I juni måned er medarbejderne flyttet til fælles domicil og i september måned er kunderne konverteret til fælles datacentral, SDC.

Ved overtagelsen af Eik Bank Danmark 2010 A/S har SPAR LOLLAND suppleret sin filialbaserede bankvirksomhed med en veletableret onlinebank med kunder i det meste af Danmark. SPAR LOLLAND har erhvervet en attraktiv onlinebank og har herudover tilkøbt en væsentlig kundemasse, et betydende antal internetbaserede bankløsninger samt fået styrket fundingstruktur med et samlet indlånsoverskud på 2.130 mio. kr. pr. ultimo december 2011”.

Banken havde i årsrapporten for 2011 indregnet goodwill relateret til EIK Bank Danmark 2010 A/S på 152,7 mio. kr. Banken havde ved opkøbet udover goodwill aktiveret kunderelationer på 9,3 mio. kr. Det fremgik af bankens årsrapport for 2011, at kunderelationerne blev afskrevet over en brugstid på maksimalt 10 år.

Det overtagne EIK Bank Danmark 2010 A/S udgjorde med undtagelse af Private Banking området et selvstændigt operativt segment, som i årsrapporten for 2011 blev præsenteret som segmentet Finansnetbanken. Private Banking området havde på erhvervelsestidspunktet et beskedent forretningsomfang med udlån på 97 mio. kr. og indlån på 180 mio. kr.

For at kunne udføre en værdiforringelsestest af goodwill som krævet i IAS 36, havde banken allokeret goodwill til to Cash Generating Units (CGU), henholdsvis Finansnetbanken og den resterende del af Spar Lolland.

Banken havde valgt at allokere goodwill på baggrund af den fordel som de overtagne kunder kunne generere i form af en styrket fundingstruktur som følge af kundernes samlede indlånsoverskud på 2.130 mio. kr.

Af bankens udarbejdede ”Notat vedr. stresstest af goodwill gennemført i forbindelse med årsregnskabet 2011”, som blev indsendt til tilsynet i e-mail af 8. marts 2012 redegjorde banken for beregningen af fundingbesparelsen:

"I 2011 blev der indfriet for i alt 2.337 mio. udstedte obligationer. Den vægtede rentesats på de udstedte obligationer kan opgøres til 2,48 % point. Den gennemsnitlige indlånsrente for FinansNetbankens indlånskunder kan opgøres til ■■■% point. Besparelsen kan således direkte opgøres til ■■■% point. Hertil kommer en yderligere fundingbesparelse hvis samme funding skulle være indhentet i markedet i dag, der estimeres til at udgøre 0,5% point. I alt en besparelse på ■■■ % point.

I forbindelse med opgørelse af købesums allokeringen er kunderelationer fastsat til at have en levetid på 10 år hvorefter relationen vurderes at være udfaset. Den årlige funding besparelse beregnes som ■■■% [red.:■■■%] point af DKK 2.337 mio. i år 1, og i alt beregnet for 10 år, bliver således årligt reduceret med 10 % af årets beregnede rentebesparelse året før for at indarbejde denne udfasning i besparelsen".

Nutidsværdien af den årlige fundingbesparelse, der reduceres med 10 pct. årligt, udgjorde efter bankens beregninger 121 mio. kr. med en diskonteringsats på 10 pct. årligt.

På den baggrund allokerede banken den indregnede goodwill på 152 mio. kr. med henholdsvis 31 mio. kr. til Finansnetbanken og 121 mio. kr. til den resterende del af Spar Lolland.

Finanstilsynet tilkendegav i brev af 30. maj 2012, at tilsynet havde forstået bankens besvarelse således, at den opnåede fundingbesparelse opstod som følge af, at de overtagne kunder genererede et indlånsoverskud og fortsat forventes at gøre dette med en lavere rente end den rente, banken ville kunne funde sig til. Det var derfor tilsynets umiddelbare opfattelse, at den fordel, som opstod ved udnyttelsen af indlånsoverskuddet, opfyldte betingelserne for indregning som et immaterielt aktiv og dermed ikke skulle indregnes som goodwill.

Finanstilsynet modtog i brev af 20. juni 2012 bankens bemærkninger hertil.

Banken var ikke enig med tilsynet i, at fundingbesparelsen opfyldte definitionen på et immaterielt aktiv. Banken anførte i den sammenhæng, at det var bankens opfattelse, at kunderelationer (som et immaterielt aktiv) omfattede den merværdi, der kunne henføres til eksisterende ind- og udlån og tilknyttede forretninger i form af det overskud der kunne opnås herpå og på sandsynlige nye forretninger med disse kunder. Det var på den baggrund bankens opfattelse, at kunderelationer var et ikke

kontraktbaseret aktiv, der alene kunne overdrages sammen med de tilknyttede ind- og udlån, jf. IAS 38, afsnit 12.

Herudover fremgik følgende af bankens brev:

"Dagsværdien af aktiver i en virksomhedsovertagelse skal opgøres på en "stand alone" basis, dvs. uden hensynstagen til køberspecifikke forhold. Kunderelationer skal derfor opgøres til samme værdi uanset om eller i hvilket omfang køber kan udnytte indlånsoverskuddet. Det betyder i praksis, at det ved opgørelse af kunderelationer må forudsættes, at indlånsoverskuddet placeres i en lavrisikoinvestering med deraf følgende lavt afkast".

I forlængelse heraf anførte banken: *"Værdien af indlånsoverskuddet er karakteriseret ved at være køberspecifik: jo bedre køber kan udnytte indlånsoverskuddet, jo højere pris er køber villig til at betale. Et institut med et indlånsunderskud er dermed villig til at betale en høj pris herfor, mens omvendt et institut uden indlånsunderskud næppe vil betale for et indlånsoverskud. Det samme gælder for en ikke-industriel køber. Køberspecifikke merværdier er pr. definition goodwill jf. forudsætningsvist oplysningskravet vedr. indholdet af goodwill i IFRS 3.64.e. [red. IFRS 3, B64 e.]. Dette understøttes af Basis for conclusion til IFRS 3, som i afsnit 316 (med henvisning til 313, pkt. 4) anfører, at synergier er en del af goodwill og er karakteriseret ved at være unikke for hver enkelt virksomhedssammenslutning".*

Afslutningsvist anførte banken, at indlånsoverskuddet dermed var indeholdt dels i opgørelsen af kunderelationer og dels i opgørelsen af goodwill.

Som følge af bankens bemærkninger anmodede Finanstilsynet i brev af 13. juli 2012 om yderligere redegørelser og materiale vedrørende goodwill relateret til EIK Bank Danmark 2010 A/S. Finanstilsynet anmodede om bankens opgørelse af kunderelationer, da banken havde oplyst, at der ved opgørelsen heraf var taget højde for værdien af indlånsoverskuddet.

Herudover anmodede Finanstilsynet om bankens bemærkninger til tilsynets umiddelbare vurdering af, at indlånsoverskuddet opfyldte betingelserne for indregning som et immaterielt aktiv henset til, at det kunne udskilles sammen med kundernes indlån og udlån, og da en anden bank også ville kunne drage fordel af indlånsoverskuddet, da indlånene gennemsnitlig havde en lav rente i forhold til en alternativ finansiering.

Herudover var det tilsynets umiddelbare opfattelse, at værdien af den af banken opnåede såkaldte "fundingbesparelse" repræsenterede den værdi,

som Spar Lolland havde været villig til at betale for at erhverve det indlånsoverskud, som kunderne fra EIK Bank Danmark 2010 A/S havde genereret og dermed den pris, der var betalt for indlånsoverskuddet. Det var samtidig tilsynets umiddelbare vurdering, at denne pris var baseret på den bedste information, der var til rådighed om de fremtidige økonomiske fordele, som banken opnåede som følge af en styrket fundingstruktur.

Finanstilsynet modtog Spar Lollands svar af 23. august 2012, hvoraf det indledningsvist fremgik: *"Vi forstår Finanstilsynets ovennævnte skrivelse som en anerkendelse af, at indlånsoverskuddet udgør en del af kunderrelationerne og dermed skal værdiansættes som en del heraf. Nedenstående er baseret på denne forståelse"*.

Vedrørende værdien af kunderrelationerne forklarede banken, at den var opgjort ud fra en diskonteret pengestrømsmodel. Endvidere fremgik det, at: *"Indlånsoverskuddet indgår ved opgørelse af værdien af kunderrelationer i form af, at renter af indlån indgår som negative pengestrømme, mens omvendt renteindtægter af udlån og andre aktiver, som indlånene finansierer, indgår som positive pengestrømme. Overskudslikviditet er forudsat forrentet med ■ % p.a. med en stigning i 2011 på i alt ■ % p.a. svarende til den daværende rente på en 2 årig realkreditobligation"*.

Samtidig anførte banken, at værdiansættelsen af kunderrelationerne var udarbejdet som en "stand alone" beregning, med den værdi som kunderrelationerne ville have i den overtagne virksomhed. Bankens bemærkede, at dette var i overensstemmelse med IFRS 3, afsnit 10 og IFRS 3, afsnit 18, der krævede indregning af overtagne aktiver og forpligtelser til disses dagsværdi.

I den sammenhæng anførte banken: *"Det forhold, at det er de overtagne aktiver, der skal indregnes, betyder med andre ord, at kunderrelationerne – hvis indregningskriterierne i IAS 38 ellers tillod det – skal kunne indregnes i den overtagne virksomheds egen balance. Det indebærer nødvendigvis, at værdiansættelsen må foretages på en "stand alone" basis, dvs. indenfor den overtagne virksomheds rammer. Indenfor disse rammer vil potentielle markedsdeltagere vælge at placere likviditet hidrørende fra indlånsoverskuddet enten i værdipapirer, indskydes i andre pengeinstitutter eller søge at øge udlånene til de eksisterende kunder, alt sammen indenfor de eksisterende regulatoriske rammer, herunder krav til solvens"*.

Banken bemærkede i den sammenhæng, at etablering af nye kunder, efter bankens opfattelse, ikke udgjorde en del af kunderelationerne, men udgjorde en del af goodwill jf. IE 26-28 til IFRS 3 modsætningsvist.

Banken skrev endvidere: *"I lyset af, at der netop er tale om kunder med indlånsoverskud, vil forøgelse af udlån til eksisterende kunder ikke være en realistisk mulighed, medmindre den overtagne bank ikke kan udnytte de muligheder for udlån til eksisterende kunder som der har været. En forøgelse af udlånene kan sædvanligvis heller ikke ske uden en forøgelse af omkostningsbasen og en forøgelse af tab på udlån. Derfor må den gennemsnitlige markedsdeltager antages at forudsætte investering i værdipapirer eller indskud i andre pengeinstitutter med deraf følgende lavere afkast. Kunderelationer knyttet til en internet-bankaktivitet, der primært består af udlån og indlån, et heraf resulterende indlånsoverskud, en begrænset gebyrindtjening og i begrænset omfang værdipapirhandel vil sædvanligvis kun have begrænset værdi, hvilket den foretagne værdiansættelse afspejler"*.

Banken bemærkede yderligere, at en udnyttelse af indlånsoverskuddet i den eksisterende forretning (EIK Bank Danmark 2010 A/S) ville kræve, at indlånene overføres til den eksisterende forretning, hvilket banken nævnte, ville stride imod kravet om, at værdiansættelsen skulle opgøres på "stand alone" basis.

Banken anførte endvidere, at dette samtidig vil sikre konsistens ved en efterfølgende nedskrivningstest af kunderelationerne. Banken nævnte, at disse i henhold til IAS 36, afsnit 66 skal testes i den pengestrømsgenererende enhed, som de hører til, dvs. segmentet Finansnetbanken. I den sammenhæng anførte banken: *"Som det fremgår af nedskrivningsberegningerne pr. 31. december 2011 er Finansnetbanken netop i stand til på stand alone basis at forrente den allokerede kapital inklusive den opgjorte værdi af kunderelationer og goodwill på i alt 40 mio. DKK. Den estimerede forrentningsvolumen og de heraf afledte nettoindtægter er i al væsentlighed i overensstemmelse med de forventninger, der var ved overtagelsen. I beregningerne er forudsat en placering af den overskydende likviditet i 2012 til en rente for 2012 på ■ % p.a. – svarende til afkast på 2 % inkonverterbare fleksobligationer med en varighed på 3 stigende til ■ % p.a. i 2016 i henhold til den forventede 3 årige swaprente (forwardrente)"*.

Banken bemærkede yderligere, at hvis der i stedet blev lagt til grund, at den merværdi, som indlånsoverskuddet havde for Spar Lolland, skulle indgå i værdien af kunderelationerne, som Finanstilsynet havde foreslået, skulle forrentningen af indlånsoverskuddet være markant højere for, at der ikke skulle foretages en nedskrivning. Ved den anvendte

diskonteringsrente på 10 % og en forudsætning om en 10 årig afløbsperiode for de overtagne kunder, opgjorde banken kravet til merforrentning ud fra følgende forudsætninger:

- Nødvendig årlig merindtægt før skat som gav en nutidsværdi på 121 mio. kr., udgjorde ■ mio. kr.
- Gennemsnitligt indlånsoverskud over perioden:
2.132 mio. kr./2=1.066 mio. kr.
- Krav til merforrentning p.a. (■ mio. /1.066)= ■ pct.
- Dette svarende til at den overskydende likviditet skulle forrentes til en rentesats på mellem 3,55 pct. og 4,65 pct.

Banken nævnte til denne beregning: *"Efter vores opfattelse er det urealistisk at en potentiel markedsdeltager skulle kunne være i stand til at opnå en så høj forrentning af et indlånsoverskud"*.

Finanstilsynet sendte ved brev af 20. september 2012 udkast til afgørelse i høring, hvor det efter tilsynets vurdering var en fejl, at banken havde indregnet 121 mio. kr. som goodwill, henset til at beløbet var relateret til det tilkøbte indlånsoverskud og fordelten herved, og dermed efter Finanstilsynets vurdering opfyldte betingelserne for indregning som et immaterielt aktiv med bestemmelig levetid.

Finanstilsynet afholdt den 27. september 2012 telefonmøde med banken og dennes eksterne revision, hvor Spar Lolland A/S ønskede at drøfte muligheden for at tilrette forholdet fremadrettet i kvartalsrapporten for 3. kvartal 2012 i stedet for at udsende korrigerende/ supplerende information til årsrapporten for 2011 og halvårsrapporten for 1. halvår 2012. Endvidere stillede banken spørgsmålstejn ved væsentlighedsniveauet af det anførte forhold.

I forlængelse heraf indsendte Spar Lolland svarbrev af 5. oktober 2012, hvor banken indledningsvist anførte, at Finanstilsynets udkast til afgørelse måtte betyde, at den bogførte værdi af egenkapitalen i Finansnetbanken skulle forøges med 121 mio. kr., således at den i alt blev 138 mio. kr., som følge af at denne merværdi nødvendigvis måtte henføres til Finansnetbanken som en forøgelse af værdien af kunderelationer.

Endvidere anførte banken: *"Uanset at Spar Lolland ikke er enige i Finanstilsynets vurdering af, at det indregnede goodwill beløb skal ændres til et immaterielt aktiv, er Spar Lolland indstillet på – med forbehold for bestyrelsens godkendelse og med forbehold for Finanstilsynets accept af en ændring af nedskrivningstesten på Finansnetbanken – frivilligt at ændre indregningen i overensstemmelse*

med Finanstilsynets udkast til afgørelse, dog således at korrektionen indregnes i perioderegnskabet pr. 30. september 2012. Det er nemlig Spar Lollands vurdering, at det isoleret set ikke udgør en væsentlig fejl i forhold til Spar Lollands årsregnskab for 2011, ligesom der henvises til den med Finanstilsynets førte korrespondance omkring goodwill i forbindelse med udarbejdelse af børsprospekt i maj 2011. Goodwill henført til Finansnetbanken udgør 31. mio. kr., hvorfor der i alle tilfælde skal foretages nedskrivningstest herpå. Den beregnede kapitalværdi under de givne forudsætninger er uændret 103 mio. kr. Vi går ud fra, at Spar Lolland kan fastsætte en korrigeret rente af den interne mellemregningskonto under disse forudsætninger. Det skal bemærkes, at Finansnetbankens resultat i den forløbne periode har udviklet sig bedre end forventet, ligesom indlånsoverskuddet er større end forventet. Der er derfor intet som indikerer, at goodwill skal nedskrives. En forøget forrentning skal afspejle den fundingbesparelse, som Sparekassen Lolland har og som nu kommer til udtryk i et immaterielt aktiv allokeret til Finansnetbanken”.

Det var tilsynets vurdering, at det ikke var tilstrækkeligt, at rettelsen blev foretaget i kvartalsrapporten for 3. kvartal 2012 henset til, at der var tale om en fejl i årsrapporten for 2011 og halvårsrapporten for 1. halvår 2012.

På den baggrund fremsendte bankens advokat i brev af 11. oktober 2012 yderligere svar på høring over udkast til afgørelse.

Heraf fremgik det blandt andet, at banken ikke, som Finanstilsynet havde anført i udkast til afgørelse, var enig i, at indlånsoverskuddet skulle indregnes som et selvstændigt immaterielt aktiv, og at der ved værdiansættelsen af kunderelationerne skulle indregnes en selvstændig værdi af indlånsoverskuddet, som udgjorde stort set hele den værdi som Spar Lolland A/S tillagde Eik Bank Danmark 2010 A/S.

Samtidig bemærkedes det, at Spar Lolland A/S i tidligere korrespondance havde dokumenteret, at hvis indlånsoverskuddet skulle indgå som en del af kunderelationerne, ville værdien ikke kunne opgøres til mindre, da dette ville medføre, at renten på overskudslikviditeten ville blive urealistisk høj.

I den forbindelse fremgik det: *”Dette dokumenterer, at der ikke kan tillægges den værdi på dette aktiv – kunderelationerne – som Finanstilsynet angiver. Det er dog utvivlsomt, at Spar Lolland betalte den samlede købesum ved købet af Eik Bank Danmark 2010 A/S og at der herved blev betalt for et andet aktiv”.* Banken mente, at dette netop dokumenterede, at dette skulle indregnes som goodwill.

Vedrørende dette forhold henviste banken til en længere korrespondance, der havde været mellem tilsynet og Spar Lolland A/S i forbindelse med godkendelse af Spar Lolland A/S' prospekt i foråret 2011.

Bankens konklusion på denne korrespondance var følgende: ”*Det er Spar Lollands opfattelse, at Finanstilsynet ved sin gennemgang af delårsrapporten for 1. kvartal 2011 og den senere prospektgodkendelse var enig i Spar Lollands behandling af udnyttelse af indlånsoverskuddet som en del af en beregnet goodwill og ikke som et identificerbart aktiv.*”

Dette begrundes i, at:

- *Finanstilsynet gennemgik udkast til Spar Lollands delårsrapport for 1. kvartal 2011, hvor det af note 15 tydeligt fremgik, at udnyttelse af indlånsoverskuddet indgik som en del af den beregnede goodwill uden at fremkomme med bemærkninger hertil,*
- *Finanstilsynet i forbindelse med godkendelse af prospektet angav, at Finanstilsynet gik ud fra, at goodwill var beregnet i henhold til IFRS 3.32 og videre angav, at det af IAS 38.11 og IAS 38.12 kan udledes, at den goodwill, der var indregnet i Eik Bank Danmark A/S, ikke skulle indregnes som et separat aktiv i Spar Lollands balance.*
- *Finanstilsynet krævede ændringer i prospektet med henblik på, at prospektets beskrivelse af goodwill skulle stemme overens med delårsrapporten for 1. kvartal 2011, og*
- *Finanstilsynet på den baggrund må anses for at have været enig i, at Spar Lollands behandling af goodwill i delårsrapporten for 1. kvartal 2011 var korrekt – og dermed også årsrapporten for 2011”.*

Fondbådets vurdering

I henhold til IFRS 3, afsnit 10, skal den overtagende virksomhed på overtagelsestidspunktet indregne og måle de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser samt eventuelle minoritetsinteresser i den overtagne virksomhed separat fra goodwill.

I henhold til IFRS 3, B31 skal den overtagende virksomhed indregne identificerbare immaterielle aktiver separat fra goodwill. Et immaterielt aktiv er identificerbart, når det opfylder betingelsen for udskillelighed.

I henhold til IFRS 3, B34 kan et immaterielt aktiv, der ikke individuelt kan udskilles fra den overtagne eller sammensluttede virksomhed, opfylde kriteriet for udskillelighed, hvis det kan udskilles sammen med tilknyttede kontrakter, identificerbare aktiver eller forpligtelser. Som eksempel nævnes, hvis en markedsdeltager udveksler forpligtelser i form af indlån og tilknyttede immaterielle aktiver vedrørende indlånsforhold ved observerbare udvekslinger. Her skal den overtagende virksomhed indregne det immaterielle aktiv vedrørende indlånerforholdet separat fra goodwill.

Det er ud fra ovenstående bestemmelser Fondsrådets vurdering, at indlånsoverskuddet opfylder betingelserne for indregning som et immaterielt aktiv. Det kan udskilles sammen med kundernes indlån og udlån, og en anden bank vil også kunne drage fordel af indlånsoverskuddet, da indlånene gennemsnitlig har en lav rente i forhold til en alternativ finansiering.

Banken har forklaret, hvorledes værdien af indlånsoverskuddet er indregnet i de udskilte kunderelationer. Indlånsoverskuddet indgår dels ved, at renter på ind- og udlån indgår med de forventede pengestrømme og dels ved, at banken forudsætter, at overskudslikviditet forrentes med 2,4 pct. p.a., som i 2011 stiger med 0,65 pct. Dette svarer ifølge banken til den daværende rente på en 2 årig realkreditobligation.

Det, der er spørgsmålet i denne sag, er imidlertid, hvorvidt værdien af indlånsoverskuddet alene skal indregnes og måles med et mindre beløb svarende til det af banken opgjorte, eller hvorvidt værdien af indlånsoverskuddet skal forøges med de 121 mio. kr., som banken har indregnet som goodwill relateret til fundingbesparelsen.

I henhold til IAS 38, afsnit 33 skal dagsværdien af et immaterielt aktiv erhvervet i en virksomhedssammenslutning afspejle forventninger om sandsynligheden for, at de fremtidige økonomiske fordele tilknyttet aktivet vil tilgå virksomheden. Dette betyder, at virksomheden vil forvente, at der vil være fremtidige økonomiske fordele forbundet med det immaterielle aktiv, selvom der er usikkerhed om timingen og størrelsen af fordelene.

Herudover fremgår det af IAS 38, afsnit 40, at hvis der ikke eksisterer et aktivt marked for et immaterielt aktiv, er dagsværdien det beløb, virksomheden skulle have betalt for aktivet på overtagelsestidspunktet i en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter baseret på den bedste information, der er til rådighed.

Den fundingbesparelse, som Spar Lolland opnår, kan efter Fondsrådets opfattelse henføres til de ind- og udlån, der er opkøbt fra EIK Bank Danmark 2010 A/S. Den repræsenterer den værdi, indlånsoverskuddet har og ikke opståede synenergier som følge af at sammenslutte virksomhederne. I en bank er værdien af indlån netop de likvider, banken får som følge af, at indlånene kan anvendes eksempelvis til udlån eller andet.

Værdien af indlånsoverskuddet repræsenterer den værdi, som Spar Lolland A/S har været villig til at betale for at erhverve det

indlånsoverskud, som kunderne fra EIK Bank Danmark 2010 A/S har genereret og dermed den pris, der er betalt for indlånsoverskuddet. Denne pris er baseret på den bedste information, der er til rådighed om de fremtidige økonomiske fordele, som banken opnår som følge af overtagelsen af et indlånsoverskud.

Værdien af indlånsoverskuddet skal således udover forventede pengestrømme afspejle den fordel, der vil kunne opstå ved udnyttelse af indlånsoverskuddet. Andre banker vil tilsvarende kunne indregne en sådan fordel, og værdien af denne fordel vil – alt andet lige - være afspejlet i den købspris, en køber vil være villig til at betale for at erhverve indlånsoverskuddet.

Derfor er det Fondsrådets opfattelse, at indlånsoverskuddet overtaget fra EIK Bank Danmark 2010 A/S har en værdi, der skal indregnes som et separat immaterielt aktiv, selvom der er usikkerhed om timingen og størrelsen af fordelene jf. IAS 38, afsnit 33.

Henset til at indlånsoverskuddet er en del af de indlån og udlån, der er overtaget fra EIK Bank Danmark 2010 A/S, og at det dermed i henhold til IFRS 3, B64 opfylder betingelserne for indregning som et immaterielt aktiv, er det Fondsrådets vurdering at indlånsoverskuddet derfor er en del af det fra EIK Bank Danmark 2010 A/S overtagne, og at det dermed ikke kan indregnes som goodwill. I denne sammenhæng bemærkes, at fordelene relateret til indlånsoverskuddet ikke efter Fondsrådets opfattelse svarer til en synergi der opstår som følge af at sammenslutte to virksomheder, som normalt vil være indeholdt i goodwill.

Banken bemærkede endvidere, at hvis den fordel, der er opnået som følge af udnyttelsen af indlånsoverskuddet, skulle have været indregnet som et immaterielt aktiv og testes på Finansnetbanken som CGU, ville det betyde, at forrentningen af indlånsoverskuddet skulle være markant højere, for at der ikke skulle ske nedskrivning. Banken mener, at det vil være urealistisk, at en potentiel markedsdeltager skulle være i stand til at opnå en så høj forrentning af indlånsoverskuddet.

Det er Fondsrådets vurdering, at spørgsmålet om eventuel nedskrivning ikke har relevans for, hvorledes og til hvilken værdi indlånsoverskuddet indregnes initialt.

Banken har i den forbindelse foreslået at ændre på forrentningen, henset til at der efter bankens opfattelse ikke er indikationer på, at aktivet er værdiforringet. Det er Fondsrådets vurdering, at banken ved en ændring af forrentningen skal vurdere, hvorvidt en forøgelse af forrentningen under de givne omstændigheder vil være realistisk samt tilrettelægge

nedskrivningstesten så denne lever op til kravene i IAS 36. Fondsrådet kan ikke på det oplyste grundlag tage stilling til, om det vil være realistisk at ændre renten, eller om det nuværende setup i stedet indikerer, at det immaterielle aktiv er værdiforringet.

Det er på baggrund af ovenstående Fondsrådets vurdering, at det er en fravigelse fra reglerne i IFRS 3, at banken har indregnet fordelene ved indlånsoverskuddet som goodwill og ikke som et immaterielt aktiv med en dagsværdi svarende til den af bankens beregnede på 121 mio. kr.

Henset til at indlånsoverskuddet er relateret til de overtagne kunders indlån og udlån, må det forudsættes, at der er en bestemmelig levetid på 10 år, svarende til den levetid banken forudsætter ved fastlæggelse af værdien af de kunderelationer, den har indregnet.

Fordelen ved udnyttelsen af indlånsoverskuddet svarer til 80 pct. af den samlede goodwill. Goodwill relateret til Eik Bank Danmark 2010 A/S udgør 1,1 pct. af den samlede balancesum og 15,4 pct. af egenkapitalen den 31. december 2011, og er dermed en væsentlig post.

Det er som nævnt ovenfor Fondsrådets vurdering, at fordelene opnået ved udnyttelsen af indlånsoverskuddet skal indregnes som et immaterielt aktiv med bestemmelig levetid på 10 år. På den baggrund er det Fondsrådets opfattelse, at det immaterielle aktiv skal afskrives lineært – medmindre banken kan dokumentere, at det immaterielle aktiv har et andet afskrivningsforløb jf. IAS 38, afsnit 97. Med en lineær afskrivning over 10 år, vil det betyde at banken i årsrapporten for 2011 fra overtagelsesdagen den 28. februar 2011 til 31. december 2011 skal nedskrive 10,1 mio. kr. svarende til 4,8 pct. af resultat før skat og 1,1 pct. af egenkapitalen.

Det er på baggrund af ovenstående Fondsrådets vurdering, at det er en fejl, at banken har indregnet den fordel opnået ved udnyttelse af indlånsoverskuddet som goodwill og ikke som et immaterielt aktiv med bestemmelig levetid.

Da der kan være forskel på den beregning af værdien, banken har opgjort ved beregningen af goodwill, og den værdi fordelene ved udnyttelse af indlånsoverskuddet har som et immaterielt aktiv med bestemmelig levetid, vil Fondsrådet kunne acceptere, at banken foretager en revurdering af værdien af fordelene ved indlånsoverskuddet og foretager de fornødne rettelser i den korrigerende/supplerende information. I givet fald skal banken indsende en ny opgørelse af værdien af indlånsoverskuddet samt kunderelationerne samt en beskrivelse af de anvendte forudsætninger, der ligger til grund for opgørelsen, til

Finanstilsynet, og Finanstilsynet skal på Fondsrådets vegne vurdere, om det fremsendte sandsynliggør værdien af indlånsoverskuddet og fordelene ved udnyttelsen heraf.

Bankes advokat bemærkede i svarbrev af 11. oktober 2012, at der i forbindelse med Finanstilsynets godkendelse af prospekt i foråret 2011, havde været korrespondance omkring bankens opgørelse af goodwill. Banken mente, at det heraf kunne udledes, at tilsynet var enige i den regnskabsmæssige behandling af det erhvervede indlånsoverskud.

Det skal helt overordnet bemærkes, at en prospektgodkendelse fra Finanstilsynet er en formel gennemgang af, om de oplysningskrav, der fremgår af prospektforordningen, er opfyldt. Dette fremgår tillige af Finanstilsynets endelige godkendelse af prospektet, som fremsendt i brev af 7. juni 2011: *"Finanstilsynet har gennemgået prospektet for at påse, at de formelle indholdsmæssige krav er opfyldt"*. En prospektgodkendelse fra Finanstilsynet indebærer således ikke eksplicit stilling til indregning og måling i de historiske regnskabsoplysninger og proformaregnskabsoplysninger, som udsteder skal inkludere i prospektet.

En prospektgodkendelse har ikke tidsmæssige rammer, der kan understøtte en materiel gennemgang af alle oplysninger i udkast til prospekt herunder de historiske regnskabsoplysninger og proformaregnskabsoplysninger. Spar Lolland A/S kan således ikke anse Finanstilsynet for at være enige i den regnskabsmæssige behandling af goodwill på baggrund af prospektgodkendelsen.

Følgende bemærkes i forhold til Spar Lolland A/S' mere konkrete bemærkninger:

- Banken lægger særligt vægt på, at tilsynet i forbindelse med prospektgodkendelsen gennemgik bankens kvartalsrapport for 1. kvartal 2011, hvor det i en note fremgik at udnyttelse af indlånsoverskuddet indgik som en del af den beregnede goodwill. Det er korrekt, at tilsynet gennemgik note 15 vedrørende virksomhedssammenslutningen i Spar Lolland A/S' kvartalsrapport for 1. kvartal 2011. Denne gennemgang skete i forlængelse af, at tilsynet havde krævet, at der skulle inkluderes en købesumallokering i prospektet. Det fremgår af de bemærkninger, som tilsynet sendte til Spar Lolland A/S i mail af 17. maj 2011, at der var tale om tilsynets "helt umiddelbare bemærkninger til noten om virksomhedsovertagelser, note 15, i det fremsendte udkast til delårsrapport". Det bemærkes yderligere, at tilsynet supplerende indskærpede overfor banken, at samtlige overtagne aktiver og forpligtelser, der kan identificeres og måles pålideligt, skal indregnes

til dagsværdi, og at banken, i det omfang at dette ikke er tilfældet, skal foretage en sådan indregning.

- For så vidt angår bankens bemærkning om, at Finanstilsynet i forbindelse med godkendelse af bankens prospekt angav, at tilsynet gik ud fra, at goodwill var beregnet i henhold til IFRS 3.32 og at goodwill, der var indregnet i Eik Bank Danmark 2010 A/S ikke skulle indregnes som et separat aktiv i Spar Lolland A/S' balance, har dette ingen relation til spørgsmålet om indlånsoverskuddets indregning i Spar Lolland A/S' årsrapport for 2011. De bemærkninger, som Spar Lolland A/S henviser til, vedrører et spørgsmål om regnskabsmæssig behandling af goodwill i Eik Bank Danmark 2010 A/S' regnskab, som var opstået i forbindelse med erhvervelse af aktiver og forpligtelser i det krakkede Eik Bank Danmark A/S, og hvorvidt dette skulle indregnes i Spar Lolland A/S' balance efter overtagelsen.
- Sidst kan Finanstilsynet bekræfte, at der ved prospektgodkendelsen søgtes at skabt overensstemmelse mellem prospektets og kvartalsrapportens oplysninger og beskrivelse af goodwill.

2. Udskudt skatteaktiv

Sagsfremstilling

Af bankens ”Notat vedrørende stresstest af goodwill gennemført i forbindelse med årsregnskab for 2011” fremgik det, at: *”Begge stresstest tager udgangspunkt i realiseret årsregnskab 2011, budget 2012 som godkendt af bestyrelsen i december 2011, samt fremskrevet estimat for årene 2013-2016 anvendt til at dokumentere udnyttelsen af udskudt skatteaktiv. Terminalperioden begynder i år 2017”.*

Banken havde i årsrapporten for 2011 i koncernregnskabet et udskudt skatteaktiv på netto 162 mio. kr. fordelt med henholdsvis -31 mio. kr. på midlertidige forskelle og 193 mio. kr. på skattemæssige fremførselsberettigede underskud. I selskabsregnskabet var det samlede udskudte skatteaktiv 178,5 mio. kr., og det skattemæssige fremførselsberettigede underskud udgjorde 182,1 mio. kr. Det fremgik af noterne til såvel koncernregnskab som til selskabsregnskabet, at det var bankens forventning, at det udskudte skatteaktiv kunne genindvindes på baggrund af koncernens forventede basisindtjening indenfor en periode på ca. 8 år. Bankens udskudte skatteaktiv udgjorde i koncernregnskabet på balancedagen 16,5 pct. af egenkapitalen, og det skattemæssige underskud udgjorde 18,6 pct. af egenkapitalen.

Finanstilsynet anmodede i brev af 13. juli 2012 om bankens budgetter, herunder det samlede budget for banken, der var anvendt til at dokumentere udnyttelsen af skatteaktivet. Tilsynet anmodede yderligere

om bankens begrundelse for de forudsætninger, der lå til grund for vurderingen af, at det udskudte skatteaktiv kunne genindvindes indenfor ca. 8 år. Endvidere anmodede tilsynet om bankens budgetter for årene 2010 og 2011 samt ledelsens opfølgning herpå i forhold til de realiserede beløb i de to år.

Tilsynet anførte endvidere, at den anvendte nedskrivningsprocent i budgetterne for Sparekassen Lolland (Spar Lolland uden Finansnetbanken) efter tilsynets umiddelbare vurdering var lav i forhold til bankens historiske nedskrivningsprocent. I forbindelse hermed anmodede Finanstilsynet om budgetter, hvor der blev anvendt en nedskrivningsprocent på udlån, der svarede til det historiske niveau. Endelig anmodede tilsynet banken om en redegørelse for, hvor lang en periode der forudsættes til at genindvinde skatteaktivet henset til, at tidligere modtagne budgetter vedrørte en periode på 5 år, men banken i årsrapporten anførte, at den forudsatte, at skatteaktivet kunne genindvindes inden for en periode på ca. 8 år.

I forbindelse hermed henledte Finanstilsynet bankens opmærksomhed på, at Fondsrådet i en tidligere sag havde truffet afgørelse om, at en virksomhed ikke kunne indregne et udskudt skatteaktiv i balancen, idet der ikke forelå overbevisende dokumentation for, at det udskudte skatteaktiv kunne udnyttes i fremtidige skattemæssige overskud inden for en periode på 3 – 5 år.

Af bankens svarbrev af 23. august 2012 fremgik det, at banken ikke mente, at de konkrete forhold i Spar Lolland A/S kunne sammenholdes med den Fondsrådsafgørelse, Finanstilsynet havde henvist til fra 2005, da der i afgørelsen var tale om en virksomhed, der aldrig eller kun i begrænset omfang havde realiseret overskud. Banken nævnte i den sammenhæng, at Spar Lolland A/S før finanskrisen i årene 2005-2007 havde præsteret pæne overskud. Endvidere anførte banken, at IAS 12 ikke fastlægger nogen maksimumsperiode over hvilken, et skatteaktiv skal kunne udnyttes.

Herudover vedlagde banken budget/estimat for perioden 2012-2018, som var godkendt af bestyrelsen d. 27. marts 2012, der viste, at de udskudte skatteaktiver ville blive reduceret i årene fremover og ville være fuldstændig udlignet i 2018.

Banken vedlagde budget for 2011 og 2012, men nævnte vedrørende budgetopfølgningen, at: *"I ledelsesrapportering 2010 og 2011 har der ikke været sammenholdt med budgettal men med tilsvarende periode i året forinden. For 2012 foretages budgetopfølgning i ledelsesrapporteringen"*.

Hovedtallene i budgetterne til sandsynliggørelse af udnyttelsen af det udskudte skatteaktiv var følgende:

t.kr.	Budget						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Netto- rente og gebyrindtægter							
Kursreguleringer							
Nedskrivninger på udlån							
Årets resultat før skat							
Skat							
Årets resultat efter skat							
Udlån							
Skatteaktiv	175.785	160.668	137.839	107.203	71.802	35.481	-
Indlån							
Egenkapital							
Balance							

Banken anførte, at det budgetterede fald i udlån med ■ pct. delvis afspejlede en faldende efterspørgsel efter udlån, delvis en bevidst strategi om at reducere udlån. Vedrørende renteforudsætningen anførte banken, at der var forudsat en stigende rentemarginal i perioden. Endvidere anførtes, at der var forudsat en stigende obligationsrente i perioden svarende til den 3-årige renteswapkurve, ligesom det var forudsat at benytte nationalbankens belåningsfacilitet ved optagelse af et lån på 1.000 mio. kr., idet indlån forudsattes at falde tilsvarende. Gebyrer og provisionsindtægter forventes at være svagt stigende i perioden.

Vedrørende de anvendte nedskrivningsprocenter på udlån henviste banken til svarbrev af 20. juni 2012, hvoraf det fremgik, at banken i budgetterne havde forudsat, at nedskrivningsprocenterne ville blive normaliseret på baggrund af de høje nedskrivninger, der havde været foretaget de seneste år. Herudover forventede banken en forbedring i den økonomiske situation samt et vurderet forbedret risikobillede af udlånsporteføljen.

Banken nævnte endvidere i brev af 20. juni 2012, at det af budgetnotat 2012 fra Lokale Pengeinstitutter fremgik, at Lokale Pengeinstitutter forventede generelle nedskrivningsprocenter for 2012 i niveau 1,2 pct. til 1,5 pct., og at bankens estimerede nedskrivningsprocenter var indenfor dette niveau.

I budget 2012 for Finansnetbanken forventede banken en nedskrivningsprocent på ■ pct. For den resterende del af Spar Lolland A/S forventede banken i budgettet for 2012 en nedskrivningsprocent på ■ pct., som i perioden frem forudsattes ”normaliseret”.

Banken har fremsendt et estimat, hvor nedskrivningsprocenten blev ændret for Spar Lolland A/S uden Finansnetbanken til bankens gennemsnitlige nedskrivningsprocent de seneste 5 år på 1,96 pct.

Ved en nedskrivningsprocent svarende til den historiske ville bankens hovedtal være følgende:

t.kr.	Budget med historisk nedskrivningsprocent på 1,96 pct.						
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nedskrivninger på udlån							
Resultat før skat							
Udskudt skatteaktiv	183.193	177.868	166.902	149.876	127.017	102.219	75.446

Ved anvendelse af en gennemsnitlig nedskrivningsprocent på 1,96 pct. svarende til den historiske nedskrivningsprocent i Spar Lolland, ville banken ikke kunne udnytte skatteaktivet fuldt ud inden udgangen af 2018. Banken anførte, at den ikke anså det valgte scenarie for realistisk. Som begrundelse anførte banken, at nedskrivningerne i de seneste år primært havde været vedrørende ejendomsrelaterede erhvervsudlån, og med baggrund i bogførte nedskrivninger i 2011 og 1. halvår 2012 forventes resultatet for nedskrivninger at være faldende til et mere normalt niveau i årene fremover.

Finanstilsynet sendte ved brev af 20. september 2012 udkast til afgørelse i høring, hvor det var tilsynets vurdering, at det var en fejl, at banken havde indregnet et udskudt skatteaktiv i henholdsvis koncern- som selskabsregnskab, da der ikke forelå overbevisende dokumentation for, at der ville være tilstrækkelig fremtidig skattepligtig indkomst til, at de udskudte skatteaktiver ville kunne udnyttes. Det var tilsynets indstilling, at de udskudte skatteaktiver på henholdsvis 162 mio. kr. og 178,5 mio. kr. ikke kunne indregnes.

Finanstilsynet afholdt telefonmøde med banken den 27. september 2012, hvor banken blandt andet gerne ville drøfte muligheden for, at det udskudte skatteaktiv kunne blive revurderet i bankens kvartalsrapport for 3. kvartal 2012 i stedet for, at de udskudte skatteaktiver ikke kunne indregnes i årsrapporten for 2011, og at banken skulle udsende korrigerende/supplerende information herom.

Finanstilsynet modtog bankens brev af 5. oktober 2012 hvor følgende fremgik: *"Finanstilsynet henviser til usikkerhed vedrørende de fremtidige budgetter, herunder de historiske afvigelser vedr. realiserede resultater og budgetterede resultater. Spar Lolland er enig i, at afvigelserne vedr. 2010 og 2011 primært vedrørende nedskrivninger på udlån, mens basisindtjeningen udvikler sig som forventet"*.

Endvidere anførte banken, at nedskrivningsprocenten i første halvår af 2012 var højere end forventet ved aflæggelsen af årsrapporten for 2011, selvom ca. ■ mio. kr. af disse nedskrivninger kunne henføres til nye nedskrivningsregler fra 2012.

Endvidere fremgik det: ”Som følge af betydelige nedskrivninger i de seneste år på Spar Lollands større engagementer er forventningerne til nedskrivninger på dette segment fremadrettet reduceret. De foretagne nedskrivninger vedrørende i væsentlig omfang ejendomsrelaterede og investerings engagementer, der er indgået før finanskrisen startede i 2008. I budgetfremskrivningen er der forudsat nedskrivninger vedrørende Spar Lolland (red. hele koncernen) i 2012 på ■ % og i de efterfølgende år ■ % baseret på en konkret kreditmæssig vurdering ud fra de foretagne nedskrivninger i de seneste år”.

Banken havde i brev af 5. oktober 2012 opstillet følgende budgetfremskrivning:

t.kr.	Budget med nye budgetforudsætninger jf bankens brev af 5. oktober 2012						
	2012 koncern	2013 koncern	2014 koncern	2015 koncern	2016 koncern	2017 koncern	2018 koncern
Tab og hensættelser udlån							
Resultat før skat							
Skat							
Resultat efter skat							
Udskudt skatteaktiv	175.785	168.059	155.174	136.684	112.795	87.374	60.365

Banken havde samtidig ændret følgende forudsætninger:

- Ind- og udlånsrente: Banken havde forhøjet udlånsrenten på en række udvalgte udlånsprodukter i 2012. Siden 1. januar 2012 havde banken gennemført en generel forhøjelse af rentemarginalen på ■ % point ved, at der var sket renteændringer på udvalgte udlånsprodukter med op til 0,5 % point den 9. marts og igen den 30. juli 2012. Herudover var indlånsrenten på udvalgte produkter pr. 30. juli 2012 nedsat med op til 0,5 % point. Det var bankens opfattelse, at den anvendte forudsætning var realistisk.
- Gebyrindtægterne var i 2012 realiseret bedre end budgetteret, ligesom omkostningerne var lavere end forventet.
- Forrentning af overskudslikviditet: Banken havde endvidere budgetteret med en stigning i forrentningen af overskudslikviditeten, som svarede til de pr. 31. december 2011 gældende forwardrenter for de respektive budgetår. Det var bankens opfattelse, at sådanne markedsbestemte renter var det mest pålidelige grundlag for fastlæggelse af budgetforudsætningen for forretning af overskydende likviditet og at en afvigelse fra at benytte disse renter var vanskeligt at retfærdiggøre.

Afslutningsvist anførte banken: *”For at imødekomme Finanstilsynet og med baggrund i de fortsat relativt store nedskrivninger i 2012, er Spar Lolland indstillet på at nedskrive det udskudte skatteaktiv i perioderegnskabet pr. 30. september 2012 til et beløb, der forventes udnyttet inden for de kommende ca. 5 år, selv om der ikke er nogen tidsmæssig forældelse heraf. På basis af de ovenfor anførte nedskrivningsprocenter og de budgetforudsætninger, som vi i øvrigt har lagt til grund, svarer det til en nedskrivning i niveau 100 mio. kr., ligesom et eventuelt fremtidigt skattemæssigt underskud ikke vil blive aktiveret”.*

Banken har som tidligere anført, indsendt svarbrev af 11. oktober 2012, henset til at Finanstilsynet ikke ville acceptere, at det var tilstrækkeligt, at banken først indregner en ændring af det udskudte skatteaktiv i kvartalsrapporten for 3. kvartal 2012 og ikke kommer med korrigerende/supplerende information til års- og delårsrapporten.

Af svarbrevet fremgik det blandt andet, at Finanstilsynet ved inspektion primo 2012 ikke har rejst generel tvivl om Spar Lollands evne til at opretholde sin basisindtjening, selvom der blev adresseret en mulig risiko på visse engagementer.

Endvidere bemærkedes det, at Finanstilsynet ved vurderingen af nedskrivningsbehovet i forhold til det historiske, har opnået en højere nedskrivningsprocent ved at anvende de seneste fem år, end hvis der var taget udgangspunkt i en længere historisk periode.

Endvidere fremgik det, at: *”Finanstilsynets vurdering af evnen for Spar Lolland til at have realiseret budgetterne for 2010 og 2011 som indikator for at der ikke kan budgetteres korrekt forekommer unuanceret, idet de to år er blandt de mest afvigende for pengeinstitutter i hele sektoren. Det er Spar Lollands opfattelse, at man i al væsentlighed har evnet at præstere på niveau med den øvrige sektor. Det forekommer umiddelbart urimeligt at kritisere Spar Lolland herfor, henset til at der i sektoren i Danmark i årene 2009 – 2011 blev nedskrevet samlet for over 110 mia. kr., som vel næppe alle var budgetteret af de respektive institutter”.*

Banken skrev i den sammenhæng, at de lave nedskrivninger, der ved aflæggelsen af årsrapporten for 2011 blev anvendt til budget 2012, var helt realistiske, eftersom der på tidspunkt var foretaget historisk høje nedskrivninger på Spar Lollands udlån. Ledelsen havde en forventning om, at der i årsrapporten for 2011 og ved dialogen med Finanstilsynet var ”ryddet op” ultimo marts 2012. Ledelsen i Spar Lolland havde derfor ultimo marts 2012, ved aflæggelsen af årsrapporten for 2011, foretaget et velunderbygget skøn over evnen til at udnytte det indregnede udskudte

skatteaktiv, og banken mente ikke, at dette skal korrigeres i årsrapporten for 2011.

Afslutningsvist anførte banken, at den anerkendte, at der ved delårsrapporten for 1. halvår 2012 forelå indikationer, der udfordrede den foretagne analyse om udnyttelse af skatteaktivet. Banken var derfor indstillet på at nedskrive skatteaktivet pr. 30. juni 2012 med 102 mio. (jf. tidligere indsendte budget) og hermed udsende korrigerende/supplerende information til halvårsrapporten for 2012.

Banken opstillede i den forbindelse følgende opgørelse af skatteaktivet:

t.kr.	Opgørelse af skatteaktivet jf. bankens brev af 11. oktober 2012						
	2012 koncern	2013 koncern	2014 koncern	2015 koncern	2016 koncern	2017 koncern	2018 koncern
Tab og nedskrivninger							
Resultat før skat							
Skat							
Resultat efter skat							
Udskudt skatteaktiv	71.826						

Skatteaktiv pr. 31.12.12 fremkommer således

Realiseret skatteaktiv pr. 30.06.12	174.352
Estimeret nedskrivning på skatteaktiv pr. 30.06.12	-100.000
Budgetteret regulering 30.06-31.12.12	-2.526
Budgetteret udskudt skatteaktiv pr. 31.12.12	71.826

Fondbådets vurdering

Fondbådet har ved sin vurdering taget udgangspunkt i en beskrivelse og vurdering efter IFRS.

Dette skyldes, at de danske regnskabsregler for pengeinstitutters indregning af udskudt skat vurderes at svare til reglerne i IFRS. Det fremgår således af regnskabsbekendtgørelsens § 70, stk. 2, at der skal indregnes et udskudt skatteaktiv, såfremt den skattepligt, der hviler på en midlertidig forskel mellem den regnskabsmæssige værdi og den skattemæssige værdi er negativ, og det er sandsynligt, at den vil kunne udnyttes til at nedbringe den fremtidige skat. Endvidere henvises i bemærkningerne til regnskabsbekendtgørelsen til IAS 12.

Fondbådet er enig med Spar Lolland i, at IAS 12 ikke fastlægger en maksimumperiode, over hvilken et skatteaktiv skal kunne udnyttes. Det fremgår generelt af IAS 12, afsnit 34, at et udskudt skatteaktiv hidrørende fra fremførsel af uudnyttede skattemæssige underskud og uudnyttede skattemæssige fradrag skal indregnes, i det omfang det er sandsynligt, at der vil være fremtidig skattepligtig indkomst til rådighed, hvori uudnyttede skattemæssige underskud og uudnyttede skattemæssige fradrag kan udnyttes.

Samtidig fremgår det imidlertid specifikt af IAS 12, afsnit 35, at forekomsten af uudnyttede skattemæssige underskud er et tydeligt tegn på, at der muligvis ikke vil være en fremtidig skattepligtig indkomst. Det fremgår yderligere, at når en virksomhed har en historie med nylige tab, kan den derfor kun indregne et udskudt skatteaktiv, hvis der er overbevisende dokumentation for, at den vil generere tilstrækkelige fremtidige driftsoverskud til at kunne udnytte det udskudte skatteaktiv.

Af årsrapporten for 2011 fremgår følgende hovedtal for de seneste fem år.

t.kr.	Realiserede hovedtal fra 2007-2011				
	2011	2010	2009	2008	2007
Netto- rente og gebyrindtægter	418.873	371.782	386.876	386.224	355.307
Kursreguleringer	9.599	9.584	71.068	-68.612	15.570
Nedskrivninger på udlån	273.099	200.801	344.622	138.308	1.868
Årets resultat før skat	-210.837	-125.576	-181.591	-77.545	143.500
Årets resultat efter skat	-159.786	-91.167	-129.937	-56.837	108.933

Som det fremgår af ovenstående tabel, har banken de seneste fire år haft underskud. Det fremgår af årsrapporten for 2011, at banken ikke har mulighed for at modregne skatteværdien af de fremførbare underskud i midlertidige forskelle. Banken er således i en situation, hvor der skal være overbevisende dokumentation for, at de skattemæssige underskud kan udnyttes i fremtidige skattemæssige driftsoverskud.

For at banken kan udnytte et udskudt skatteaktiv på 162 mio. kr., skal der, med en skattesats på 25 pct., kunne genereres et fremtidigt resultat før skat på 648 mio. kr. Til sammenligning har banken i de seneste fem år gennemsnitligt haft et årligt resultat før skat på -90 mio. kr.

Når der i standarden tales om overbevisende dokumentation, er det efter Fondsrådets vurdering ikke tilstrækkeligt, at der er tale om en going-koncern virksomhed, der har budgetter, hvori der regnes med overskud over en årrække. Virksomheden skal også efter Fondsrådets opfattelse kunne dokumentere, at der er sket nogle ændringer, der indikerer, at virksomheden i modsætning til tidligere kan generere overskud, og at man kan fæste lid til dens budgetter.

Fondsrådet skal i øvrigt bemærke, at det fremgår af IAS 36, afsnit 35 vedrørende værdiforringelsestest af goodwill, at: *"Detaljerede, konkrete og pålidelige budgetter/fremskrivninger for fremtidige pengestrømme ud over en 5-årig periode er normalt ikke tilgængelige. Af denne grund baseres ledelsens skøn over fremtidige pengestrømme på det seneste budget/seneste fremskrivning for højst fem år. Ledelsen kan anvende pengestrømsprognoser baseret på budgetter/fremskrivninger for en periode på mere end fem år, hvis ledelsen er sikker på, at disse skøn er*

pålidelige, og at den på baggrund af tidligere erfaringer kan dokumentere sin evne til at foretage korrekte fremskrivninger af pengestrømme over en sådan længere periode”.

Det vil sige, at selv i tilfælde, hvor man ikke i forvejen har sat spørgsmålstejn ved en virksomheds evne til at budgettere pålideligt, stiller standardsætter skærpede krav til en virksomheds budgettering som forudsætning for anvendelse af budgetteringsperioder på mere end 5 år.

Banken har som dokumentation på udnyttelsen af det udskudte skatteaktiv fremsendt sit budget for perioden 2012 - 2018 samt redegjort for forudsætningerne her.

Ved en vurdering af de fremsendte budgetter som dokumentation for udnyttelsen af skatteaktivet er der efter Fondsrådets vurdering behov for dels at se på de anvendte forudsætninger for budgetteringen, dels at se på bankens evne til tidligere at budgettere korrekt.

Det fremgår af bankens budgetter for 2010 og 2011, at der er betydelige afvigelser mellem de budgetterede og de realiserede tal i de pågældende år. Fondsrådet har særligt konstateret følgende budgetafvigelser:

	Budget	Realiseret	Afvigelser	Budget	Realiseret	Afvigelser
t.kr.	2010	2010	2010	2011	2011	2011
Netto- rente og gebyrindtægter		371.782			418.873	
Kursreguleringer		9.584			9.599	
Nedskrivninger på udlån		200.801			273.099	
Årets resultat før skat		-125.576			-210.837	
Årets resultat efter skat		-91.167			-156.786	

Som det fremgår, er der meget store negative afvigelser i resultat før skat i forhold til det budgetterede på ■ mio. kr. i 2010 og ■ mio. kr. i 2011. En væsentlig del af afvigelserne kan henføres til, at bankens nedskrivninger på udlån og tilgodehavender blev væsentligt større end budgetteret.

I relation til beløbet for nedskrivninger i 2011 bemærkes, at Finanstilsynets inspektion medførte en mernedskrivning i 2011 på 64 mio. kr., svarende til 23 pct. af de samlede nedskrivninger i året, jf. ledelsesberetningen i årsrapporten for 2011.

Det fremgår af ledelsesberetningen for 2011, at det dårlige resultat var utilfredsstillende og værre end forventet. Banken anser især nedskrivninger på udlån og ekstraordinært bidrag til indskydergarantiordningen som baggrunden for det dårlige resultat.

Det er Fondsrådets vurdering, at de meget væsentlige forskelle på budgetterne for 2010 og 2011 samt det realiserede tal viser, at banken ikke for disse år har dokumenteret sin evne til at budgettere og forudsige de fremtidige resultater.

Størrelsen af nedskrivninger på udlån og tilgodehavender er af væsentlig betydning for et pengeinstitut og hænger nøje sammen med boniteten af instituttets udlån og tilgodehavender. Selv om nedskrivninger på udlån og tilgodehavender også erfaringsmæssigt er tæt korrelerede med konjunkturforskelene, er et pengeinstituts evne til at budgettere korrekt meget afhængigt af dets evne til at budgettere nedskrivningerne. Det er således efter Fondsrådets vurdering ikke tilstrækkeligt, at en bank blot kan budgettere nogenlunde, når den ser bort fra poster som nedskrivninger på udlån og tilgodehavender, hensættelser til forpligtelser samt kursreguleringer.

For så vidt angår de budgetter, banken har fremsendt til dokumentation for anvendelsen af det udskudte skatteaktiv i perioden 2012 - 2018 og bankens kommentarer hertil, bemærkes, at der i høj grad er tale om mere generelle forudsætninger, eksempelvis om reducerede nedskrivninger, stigende obligationsrenter, svagt stigende gebyr- og provisionsindtægter m.v. frem for egentlig dokumentation for, hvad der forventes at påvirke den fremtidige indtjening og dermed muligheden for udnyttelse af skatteaktivet.

Hvad angår de fremtidige nedskrivninger, der må forventes at være af afgørende betydning for budgettet, bemærkes, at banken mere generelt har forudsat, at nedskrivningsprocenterne vil blive normaliseret på baggrund af de høje nedskrivninger, der har været ikke mindst vedrørende ejendomsrelaterede erhvervslån, samt som følge af en forventning om en bedring i den økonomiske situation. Endvidere henviser banken til, at dens forventede nedskrivningsprocent i 2012 forventes at ligge indenfor det interval for nedskrivningsprocenter, som Lokale Pengeinstitutter forventer i 2012 på 1,2 – 1,5 pct.

De nedskrivningsprocenter på udlån, der er anvendt i budgetterne, er således betydeligt lavere end de nedskrivningsprocenter, banken har realiseret i de seneste år, jf. det i sagsfremstillingen anførte. Ud over det ovenfor anførte, har banken ikke nærmere dokumenteret de anvendte nedskrivningsprocenter.

Ved anvendelse af en gennemsnitlig nedskrivningsprocent på Spar Lolland A/S (uden Finansnetbanken) på ca. 1,96 pct., svarende til den nedskrivningsprocent, der i gennemsnit har været gennem de seneste 5 år, i bankens budgetter, vil det indebære, at der i 2012 skal budgetteres

med et underskud frem for et overskud, ligesom det vil indebære, at skatteaktivet ikke vil kunne udnyttes fuldt ud i perioden frem til 2018. Spar Lolland anser ikke scenariet for realistisk.

I forbindelse hermed bemærker Fondsrådet, at banken i budgettet for 2012 har forudsat nedskrivninger på udlån på ■■■ mio. kr., men at banken allerede i halvårsrapporten for 1. halvår 2012 har nedskrivninger på 100 mio. kr. I ledelsesberetningen til halvårsregnskabet anføres det ganske vist, at de forøgede nedskrivninger dels er en konsekvens af Finanstilsynets skærpede retningslinjer vedrørende nedskrivninger, men samtidig anføres det også, at de dels er en konsekvens af en negativ udvikling i en række engagementer.

Banken har endvidere i halvårsrapporten for 1. halvår 2012 forøget det indregnede udskudte skatteaktiv med 13 mio. kr., således at det pr. 30. juni 2012 udgør ca. 174 mio. kr.

Det er på baggrund af ovenstående Fondsrådets vurdering, at bankens budgetter som de forelå pr. 31. december 2011 samt de kommentarer, banken har givet til dem, ikke kan siges at udgøre overbevisende dokumentation for muligheden for at udnytte det udskudte skatteaktiv.

Fondsrådet har i sin vurdering lagt vægt på følgende:

- at banken i perioden 2008-2011 har haft betydelige negative resultater,
- at banken har haft betydelige afvigelser mellem budgetterede og realiserede tal i årene 2010 og 2011, herunder særligt vedrørende nedskrivninger på udlån,
- at banken primært har fremlagt budgetter samt mere generelle antagelser om renteniveauer, økonomiske forbedringer m.v.
- at banken ikke i de senere år har vist evne til at kunne budgettere korrekt,
- at banken på trods heraf har indregnet et udskudt skatteaktiv, som forudsættes udnyttet over en budgetteringsperiode på 7 år, selv om ledelsen på baggrund af tidligere erfaringer ikke har dokumenteret sin evne til at foretage korrekte fremskrivninger af pengestrømme,
- at banken i budgetterne har anvendt nedskrivningsprocenter, der er væsentligt lavere end dem, banken rent faktisk historisk har realiseret, og at banken i budgetterne har anvendt nedskrivningsprocenter, der for koncernen som helhed ligger i den lave ende af det interval Lokale Pengeinstitutter i henhold til det af banken oplyste forventer for pengeinstitutterne generelt på trods af, at banken i de senere år har realiseret nedskrivninger, der har ligget væsentligt over

gennemsnittet, og på trods af, at bankens profil efter Finanstilsynets vurdering tilsiger nedskrivninger over gennemsnittet, og

- at banken allerede i første halvår 2012 har realiseret nedskrivninger svarende til det for hele 2012 forventede, og dermed har forøget frem for formindsket skatteaktivet.

Ved vurderingen af om der foreligger overbevisende dokumentation for udnyttelsen af det skattemæssige underskud, har Fondsrådet endvidere lagt vægt på bankens økonomiske situation pr. 31. december 2011 og pr. 30. juni 2012.

I ekstern revisors påtegning på årsrapporten for 2011 afgives en supplerende oplysning, hvor det fremgår, at såfremt den af bankens udarbejdede handlingsplan ikke gennemføres såvel beløbsmæssigt som tidsmæssigt, eller ledelsens resultatforventninger for 2012 ikke opfyldes i al væsentlighed, kan der være væsentlig usikkerhed om bankens muligheder for at fortsætte bankdriften.

I halvårsrapporten for 2012 fremgår det af ledelsesberetningen, at *"Det er bestyrelsens vurdering, at de igangsatte tiltag kan gennemføres såvel tidsmæssigt som beløbsmæssigt med en styrkelse af den solvensmæssige overdækning til følge. Såfremt de planlagte tiltag ikke kan gennemføres tidsmæssigt eller beløbsmæssigt kan der være væsentlig risiko for koncernens muligheder for at fortsætte bankdriften"*.

Det er på baggrund af ovenstående Fondsrådets vurdering, at det er en fravigelse fra reglerne i IAS 12, at Spar Lolland A/S har indregnet et udskudt skatteaktiv vedrørende uudnyttede skattemæssige underskud på 162 mio. kr. i koncernregnskabet for 2011 og 178,5 mio. kr. i selskabsregnskabet for 2011. Det er som følge heraf Fondsrådets vurdering, at det ligeledes er en fravigelse i halvårsrapporten for 1. halvår 2012, hvor der er indregnet et udskudt skatteaktiv på 174 mio. kr. i koncernen og 162 mio. i selskabet.

Henset til at det indregnede skatteaktiv pr. 31. december 2011 udgjorde 18,6 pct. af bankens egenkapital, og at det pr. 30. juni 2012 udgjorde 18,5 pct. af egenkapitalen, er det Fondsrådets opfattelse, at fravigelsen udgør en fejl.

Banken har, som det fremgår af sagsfremstillingen i brev af 5. oktober 2012, indsendt nyt budget med henblik på måling af det udskudte skatteaktiv pr. 30. juni 2012, idet den som anført under sagsfremstillingen påtænker at udsende korrigerende/ supplerende information til halvårsrapporten for 2012, hvor skatteaktivet alene

indregnes med et lavere beløb. I det nye budget er følgende forudsætninger ændret:

- Banken har ændret nedskrivningsprocenterne, således at de i 2012 er forhøjet fra ■■ pct. til ■ pct. for hele koncernen. I de efterfølgende år er nedskrivningsprocenterne forhøjet til ■■ pct. hvor nedskrivningsprocenterne i de tidligere fremsendte budgetter har ligget i niveau ■■-■■ pct. Spar Lolland A/S oplyser, at de forventede nedskrivninger er baseret på en konkret kreditmæssig vurdering ud fra de foretagne nedskrivninger de seneste år.
- Banken har indregnet en forhøjelse af bankens rentemarginal på ■■ pct. point i budgettet. Forhøjelsen afspejler en faktisk forhøjelse af rentemarginalen foretaget med virkning fra 1/1 2012.
- Banken har indregnet en forhøjelse af gebyrindtægterne og reducerede omkostninger på basis af den faktiske udvikling i 2012.
- Banken har genberegnet og forhøjet den forventede forrentning af overskudslikviditet. Banken tager i budgettet udgangspunkt i de forwardrenter for de respektive år, der var gældende pr. 31/12 2011.

Herudover har banken forkortet budgetperioden, således at denne alene udgør 5 år.

I det seneste brev gør banken opmærksom på, at det er dens vurdering, at der bør foretages en revurdering af skatteaktivet pr. 30. juni 2012.

Ændringen af budgetforudsætningerne og forkortelsen af budgetperioden til 5 år betyder ud fra bankens egne beregninger, at der alene kan indregnes et udskudt skatteaktiv for koncernen pr. 30. juni 2012 på 71,8 mio. kr.

Det er Fondsrådets umiddelbare vurdering, at bankens nye budget fremstår mere realistisk end det budget, der var anvendt til at søge at dokumentere udnyttelsen af det udskudte skatteaktiv pr. 31. december 2011. Selvom budgettet er lavet bagudrettet, er det samtidig Fondsrådets vurdering, at de ændrede forudsætninger indikerer, at budgetterne anvendt ved aflæggelsen af årsrapporten for 2011 ikke har været realistiske.

Banken har dog ikke indsendt den bagvedliggende dokumentation for forudsætningerne, ligesom banken ikke ved den fornyede budgettering synes at have taget stilling til, hvilken viden den besad henholdsvis på tidspunktet for bankens godkendelse af årsrapporten for 2011 og på tidspunktet for bankens godkendelse af halvårsrapporten for 1. halvår 2012. Fondsrådet kan som følge heraf ikke vurdere, om det materiale, der ligger til grund for bankens revurdering af indregningen af skatteaktivet,

udgør tilstrækkelig overbevisende dokumentation for, at banken kan indregne disse dele henholdsvis pr. 31. december 2011 og pr. 30. juni 2012.

Såfremt at der er overbevisende dokumentation for en indregning af dele af skatteaktivet pr. 31. december 2011 og 30. juni 2012 er det Fondbådets opfattelse, at en tilbageførsel af det fulde udskudte skatteaktiv i årsrapporten for 2011 og i halvårsrapporten for 1. halvår 2012 og en efterfølgende reaktivering af en del af det udskudte skatteaktiv pr. 30. september 2012 ikke vil resultere i klare overskuelige regnskabsoplysninger for regnskabsbrugerne.

Det er på den baggrund Fondbådets vurdering, at hvis banken ud fra de nye budgetforudsætninger kan fremkomme med overbevisende dokumentation for, at dele af det udskudte skatteaktiv vil kunne udnyttes, vil Fondbådet kunne acceptere, at skatteaktivet ikke fjernes helt i den korrigerende/supplerende information til årsrapporten for 2011 henholdsvis halvårsrapporten for 1. halvår 2012, men at der i stedet indregnes de dele af det udskudte skatteaktiv, for hvilke der vurderes at være overbevisende dokumentation for udnyttelse baseret på den viden, banken havde på de respektive tidspunkter for bankens godkendelse af rapporterne.

Det er samtidig Fondbådet vurdering, at en forudsætning for ovenstående er, at banken indsender budgetter samt beskrivelser af de anvendte forudsætninger til Finanstilsynet, og at Finanstilsynet på Fondbådets vegne finder, at det fremsendte udgør tilstrækkelig dokumentation for indregning af disse dele af skatteaktivet.

Fondbådet har ved sidstnævnte lagt vægt på det tidsmæssige aspekt, herunder særligt at forholdet afklares, inden banken udsender en kvartalsrapport for 3. kvartal 2012.

Fondbådet skal samtidig henlede bankens opmærksomhed på bestemmelserne i IAS 12, afsnit 37, om løbende omvurdering af ikke-indregnede udskudte skatteaktiver. Denne bestemmelse sammenholdt med de øvrige nævnte bestemmelser indebærer, at banken løbende skal vurdere, om den har opnået overbevisende dokumentation for udnyttelse af skatteaktivet samt indregne det, når der foreligger en sådan overbevisende dokumentation.

Kopi af denne afgørelse er sendt til bankens eksterne revisor samt interne revisionschef.

Appendiks 1 - Minimums og formkrav til supplerende/korrigerende information

Spar Lolland A/S skal i den supplerende/ korrigerende information vise, hvorledes korrektionen i henhold til ovennævnte afgørelse påvirker årsrapporterne for 2011, således at den giver regnskabsbrugerne et klart og overskueligt billede af de korrigerede fejls indvirkning på årsrapporten. Andelskassen skal vise en opstilling af en fuldstændig Resultat- og totalindkomstopgørelse, balance og egenkapitalopgørelse med tre kolonner: ”de oprindelige tal”, ”de korrigerede tal” og ”forskellen”. Spar Lolland A/S skal ligeledes vise ændringerne i de 3 koloner for alle noter, som påvirkes af korrektionen.

Fremgangsmåden ved opstillingen af de tre kolonner kan for årsrapporten skitseres således (*Felter markeret med X viser de korrigerede fejl, Y viser de konsekvens rettede tal og Z viser forskellen mellem de oprindelige tal og de rettede tal*):

Resultat- og totalindkomstopgørelse			
	Oprindelig	korrigeret	forskel
Af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver		X	Z
<i>Årets resultat før skat</i>		Y	Z
Skat		X	Z
<i>Årets resultat</i>		Y	Z

Indtjening pr. aktie		Y	Z
Udvandet indtjening pr. aktie		Y	Z

Totalindkomstopgørelse			
Årets resultat		Y	Z
<i>Totalindkomst</i>		Y	Z

Balance			
	oprindelig	korrigeret	forskel
Udskudt skatteaktiv		X	Z
<i>Aktiver i alt</i>		Y	Z

Egenkapital		Y	Z
<i>Forpligtelser og egenkapital i alt</i>		Y	Z

Egenkapitalopgørelse			
	Oprindelig egenkapital i alt	Korrigeret egenkapital i alt	Forskel
Egenkapital primo			
Totalindkomst for året		Y	Z
Egenkapital ultimo		Y	Z

Appendiks 2 - Retlige grundlag

1. Goodwill vedrørende overtagelsen af dele af EIK Bank Danmark A/S

Af IFRS 3, afsnit 10 fremgår det, at:

”På overtagelsestidspunktet skal den overtagende virksomhed indregne og måle de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser samt eventuelle minoritetsinteresser i den overtagne virksomhed separat fra goodwill. Indregningen af de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser skal ske i henhold til de betingelser, der er anført i afsnit 11 og 12”.

Af IFRS 3, afsnit 18 fremgår det, at:

”Den overtagende virksomhed skal måle de overtagne identificerbare aktiver og forpligtelser til dagsværdien på overtagelsestidspunktet”.

Af IFRS 3, B31 fremgår det, at:

”Den overtagende virksomhed skal indregne de identificerbare immaterielle aktiver, som er erhvervet ved en virksomhedssammenslutning, separat fra goodwill. Et immaterielt aktiv er identificerbart, hvis det enten opfylder kriteriet for udskillelighed eller det kontraktligt-juridiske kriterium”.

Af IFRS 3, B34 fremgår det, at:

”Et immaterielt aktiv, der ikke individuelt kan udskilles fra den overtagne eller sammensluttede virksomhed, opfylder kriteriet for udskillelighed, hvis det kan udskilles sammen med tilknyttede kontrakter, identificerbare aktiver eller forpligtelser. Eksempelvis:

a) markedsdeltagere udveksler forpligtelser i form af indlån og tilknyttede immaterielle aktiver vedrørende indlånerforhold ved observerbare udvekslinger. Derfor skal den overtagende virksomhed indregne det immaterielle aktiv vedrørende indlånerforholdet separat fra goodwill

b) en overtaget virksomhed ejer et registreret varemærke samt dokumenteret, men ikke patenteret, teknisk ekspertise til at fremstille det varemærkebeskyttede produkt. For at overdrage ejerskabet til et varemærke skal ejeren også overdrage alt andet, der er nødvendigt for, at den nye ejer kan fremstille et produkt eller levere en tjenesteydelse, der ikke adskiller sig fra det, den tidligere ejer fremstillede eller leverede. På grund af, at den tekniske ekspertise, der ikke er patenteret, skal udskilles fra den overtagne eller sammensluttede virksomhed og sælges, hvis det tilknyttede varemærke sælges, opfylder den kriteriet for udskillelighed”.

Af IFRS 3, B64 e) fremgår det, at:

”For at opfylde formålet i afsnit 59 skal den overtagende virksomhed give følgende oplysninger for hver virksomhedssammenslutning, der finder sted i løbet af regnskabsåret: [...]

e) en kvalitativ beskrivelse af de faktorer, der udgør den indregnede goodwill, såsom forventede synergier fra sammenlægninger af den overtagne og den overtagende virksomheds aktiviteter, immaterielle aktiver, der ikke opfylder kriterierne for separat indregning, eller andre faktorer. [...]”.

Af IFRS 3, BC 313 fremgår det, at:

“The FASB’s 1999 and 2001 Exposure Drafts listed six components of the amount that in practise, under authoritative guidance in effect at that time, had been recognised as goodwill. The IASB’s ED 3 included a similar, but not identical, discussion. The components and their descriptions, taken from the FASB’s exposure drafts, were: [...]

Component 4- The fair value of the expected synergies and other benefits from combining the acquirer’s and acquiree’s net assets and businesses. Those synergies and other benefits are unique to each combination, and different combinations would produce different synergies and hence, different values. [...]”.

Af IFRS 3, BC 316 fremgår det, at:

”The boards also observed that the third and fourth components are part of goodwill. The third component relates to the acquiree and reflects the excess assembled value of the acquiree’s net asset. It represents the pre-existing goodwill that was internally generated by the acquiree or acquired by it in prior business combinations. The fourth component relates to the acquiree and the acquirer jointly and reflects the excess assembled value that is created by the combination – the synergies that are expected from combining those businesses. The boards described the third and fourth components collectively as ‘core goodwill’”.

Af IFRS 3, IE 26 fremgår det, at:

”If an entity establishes relationships with its customers through contracts, those customer relationships arise from contractual rights. Therefore, customer contracts and the related customer relationships acquired in a business combination meet the contractual-legal criterion, even if confidentiality or other contractual terms prohibit the sale or transfer of a contract separately from the acquiree”.

Af IFRS 3, IE 27 fremgår det, at:

“A customer contract and the related customer relationship may represent two distinct intangible assets. Both the useful lives and the pattern in which the economic benefits of the two assets are consumed may differ”.

Af IFRS 3, IE 28 fremgår det, at:

“A customer relationship exists between an entity and its customers if (a) the entity has information about the customer and has regular contact with the customer and (b) the customer has the ability to make direct contact with the entity. Customer relationships meet the contractual-legal criterion if an entity has a practise of establishing contracts with its customers, regardless of whether a contract exists at the acquisition date. Customer relationships may also arise through means other than contracts, such as through regular contact by sales or service representatives”.

Af IAS 36, afsnit 9 fremgår det, at:

”Virksomheden skal på hver balancedag vurdere, hvorvidt der er indikation af, at et aktiv kan være værdiforringet. Hvis dette er tilfældet, skal virksomheden skønne aktivets genindvindingsværdi”.

Af IAS 36, afsnit 14 fremgår det, at:

”Dokumentation fra intern rapportering, som indikerer, at et aktiv er værdiforringet, omfatter tilstedeværelsen af:

- a) pengestrømme til aktivets anskaffelse eller efterfølgende likviditetsbehov til dets drift eller vedligeholdelse, som er væsentligt højere end oprindelig budgetteret*
- b) faktiske nettopengestrømme eller driftsresultat fra aktivet, som er væsentligt lavere end budgetteret*
- c) et væsentligt fald i budgetterede nettopengestrømme eller driftsresultat eller en væsentlig stigning i budgetterede tab fra aktivet, eller*
- d) driftstab eller nettopengestrømme fra virksomheden vedrørende aktivet, når beløbene for det aktuelle regnskabsår sammendrages med budgetterede beløb for kommende regnskabsår”.*

Af IAS 36, afsnit 66 fremgår det, at:

”Hvis der er indikation af, at et aktiv er værdiforringet, skal genindvindingsværdien skønnes for det enkelte aktiv. Hvis det ikke er muligt at skønne genindvindingsværdien af det enkelte aktiv, skal virksomheden opgøre genindvindingsværdien af den pengestrømsfrembringende enhed, aktivet tilhører (aktivets pengestrømsfrembringende enhed)”.

Af IAS 38, afsnit 12 fremgår det, at:

”Et aktiv opfylder kriteriet om identificerbarhed i definitionen på et immaterielt aktiv, når det:

a) kan udskilles, dvs. at det kan udskilles eller adskilles fra virksomheden og sælges, overdrages, gives i licens, udlejes eller udveksles, enten separat eller sammen med en tilknyttet kontrakt, et tilknyttet aktiv eller en tilknyttet forpligtelse, eller

b) hidrører fra kontraktlige eller andre juridiske rettigheder, uanset om disse rettigheder kan overdrages eller udskilles fra virksomheden eller fra andre rettigheder og forpligtelser”.

Af IAS 38, afsnit 33 fremgår det, at:

”I overensstemmelse med IFRS 3 er kostprisen for et immaterielt aktiv, som er erhvervet ved en virksomhedssammenslutning, aktivets dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Dagsværdien af et immaterielt aktiv afspejler markedets forventninger om sandsynligheden for, at de fremtidige økonomiske fordele tilknyttet aktivet vil tilgå virksomheden. Det vil sige, at virkningen af sandsynligheden afspejles i målingen af det immaterielle aktivs dagsværdi. Sandsynlighedskriteriet for indregning i afsnit 21a) anses derfor altid for at være opfyldt for immaterielle aktiver, som er erhvervet ved en virksomhedssammenslutning”.

Af IAS 38, afsnit 40 fremgår det, at:

”Hvis der ikke findes noget aktivt marked for et immaterielt aktiv, er dagsværdien det beløb, virksomheden skulle have betalt for aktivet på overtagelsestidspunktet i en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter baseret på den bedste til rådighed værende information. Ved opgørelsen af dette beløb skal virksomheden tage udfaldet af nylige transaktioner for tilsvarende aktiver i betragtning”.

Af IAS 38, afsnit 89 fremgår det, at:

”Den regnskabsmæssige behandling af et immaterielt aktiv er baseret på brugstiden. Et immaterielt aktiv med begrænset brugstid afskrives (jf. afsnit 97-106), og et immaterielt aktiv med uendelig brugstid afskrives ikke (jf. afsnit 107-110). De illustrative eksempler i denne standard illustrerer opgørelsen af brugstid for forskellige immaterielle aktiver og den efterfølgende regnskabsmæssige behandling af disse aktiver baseret på opgørelserne af brugstid”.

Af IAS 38, afsnit 97 fremgår det, at:

”Det afskrivningsberettigede beløb for et immaterielt aktiv med begrænset brugstid skal allokeres systematisk over aktivets brugstid. Afskrivning skal påbegyndes, når aktivet er disponibelt til brug, dvs. når det er bragt til den lokalitet og i den stand, der kræves for at sikre den af ledelsen planlagte anvendelse. Afskrivningen skal ophøre enten på det

tidspunkt, hvor aktivet klassificeres som besiddelse med henblik på salg (eller medtages i en afståelsesgruppe, som er klassificeret som besiddelse med henblik på salg) i overensstemmelse med IFRS 5 eller det tidspunkt, hvor indregningen af aktivet ophører, alt efter hvad der måtte komme først. Den anvendte afskrivningsmetode skal afspejle det mønster, hvorefter aktivets fremtidige økonomiske fordele forventes forbrugt af virksomheden. Hvis dette mønster ikke kan fastlægges pålideligt, skal den lineære metode anvendes. Afskrivninger for hvert regnskabsår skal indregnes i resultatet, medmindre denne eller en anden standard tillader eller kræver afskrivningerne medtaget i et andet aktivs regnskabsmæssige værdi”.

2. Udskudt skatteaktiv

Af IAS 12, afsnit 34 fremgår det, at:

”Et udskudt skatteaktiv hidrørende fra fremførsel af uudnyttede skattemæssige underskud og uudnyttede skattemæssige fradrag skal indregnes, i det omfang det er sandsynligt, at der vil være fremtidig skattepligtig indkomst til rådighed, hvori uudnyttede skattemæssige underskud og uudnyttede skattemæssige fradrag kan udnyttes.”

Af IAS 12, afsnit 35 fremgår det, at:

”Kriterierne for at indregne udskudte skatteaktiver, der opstår ved fremførsel af uudnyttede skattemæssige underskud og skattemæssige fradrag, er de samme som kriterierne for at indregne udskudte skatteaktiver, der opstår som følge af fradragsberettigede midlertidige forskelle. Forekomsten af uudnyttede skattemæssige underskud er imidlertid et tydeligt tegn på, at der muligvis ikke vil være en fremtidig skattepligtig indkomst. Når virksomheden for nylig har været tabsgivende, indregner den derfor alene et udskudt skatteaktiv som følge af uudnyttede skattemæssige underskud og skattemæssige fradrag, i det omfang virksomheden har tilstrækkelige skattepligtige midlertidige forskelle, eller der foreligger anden overbevisende dokumentation for, at der vil være tilstrækkelig skattepligtig indkomst til rådighed til, at de uudnyttede skattemæssige underskud og uudnyttede skattemæssige fradrag vil kunne udnyttes af virksomheden. I sådanne tilfælde kræves i henhold til afsnit 82 oplysning af beløbet for det udskudte skatteaktiv og hvilke informationer, der indikerer, at det bør indregnes”.

Af IAS 12, afsnit 37 fremgår det, at:

”På hver balancedag skal virksomheden omvurdere ikke-indregnede udskudte skatteaktiver. Virksomheden indregner et tidligere ikke indregnet udskudt skatteaktiv, i det omfang det er blevet sandsynligt, at fremtidig skattepligtig indkomst vil gøre det muligt at genindvinde et udskudt skatteaktiv. Eksempelvis kan forbedrede handelsvilkår øge

sandsynligheden for, at virksomheden vil kunne frembringe tilstrækkelig skattepligtig indkomst i fremtiden til, at det udskudte skatteaktiv kan overholde de indregningskriterier, der er opstillet i afsnit 24 eller 34. Et andet eksempel er, når virksomheden omvurderer udskudte skatteaktiver på datoen for en virksomhedssammenslutning eller efterfølgende (jf. afsnit 67 og 68)."

Af IAS 36, afsnit 35 fremgår det, at:

"Detaljerede, konkrete og pålidelige budgetter/fremskrivninger for fremtidige pengestrømme ud over en 5-årig periode er normalt ikke tilgængelige. Af denne grund baseres ledelsens skøn over fremtidige pengestrømme på det seneste budget/seneste fremskrivning for højst fem år. Ledelsen kan anvende pengestrømsprognoser baseret på budgetter/fremskrivninger for en periode på mere end fem år, hvis ledelsen er sikker på, at disse skøn er pålidelige, og at den på baggrund af tidligere erfaringer kan dokumentere sin evne til at foretage korrekte fremskrivninger af pengestrømme over en sådan længere periode."